

14. Բնապահպանության իրավախախտումներ

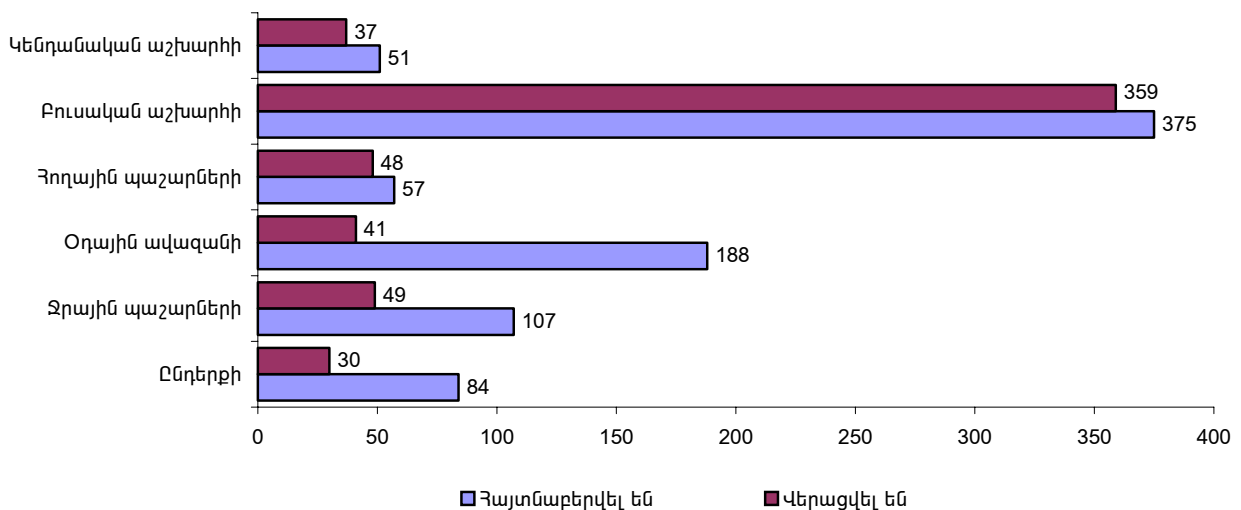
2003թ. ՀՀ բնապահպանության նախարարության տարածքային տեսչությունների կողմից ստուգվել է 1357 օբյեկտ՝ 2002թ. 1563-ի դիմաց: Հայտնաբերվել է բնապահպանության օրենսդրության խախտումների 862 դեպք, որի 9.8%-ը բաժին է ընկել ընդերքի, 12.4%-ը՝ ջրային պաշարների, 21.8%-ը՝ մթնոլորտային օդի, 6.6%-ը՝ հողային պաշարների, 43.5%-ը՝ բուսական և 5.9%-ը՝ կենդանական աշխարհի պահպանության իրավախախտումներին: 2002թ. համեմատ հայտնաբերված իրավախախտումների քանակը նվազել է 286-ով կամ 24.9%-ով: Բնապահպանության օրենսդրության հայտնաբերված իրավախախտումներից 564-ը կամ 65.4%-ը (2002թ.՝ 406 կամ 35.4%) վերացվել է ստուգումների ժամանակ սահմանված ժամկետներում:

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակական բաշխվածությունը ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2003թ.

(միավոր)

		խախտումների քանակը	խախտումների քանակը, 100000 բնակչի հաշվով
Ընդերքի	հայտնաբերվել են	84	2.6
	վերացվել են	30	0.9
Ջրային պաշարների	հայտնաբերվել են	107	3.3
	վերացվել են	49	1.5
Օդային ավազանի	հայտնաբերվել են	188	5.8
	վերացվել են	41	1.3
Հողային պաշարների	հայտնաբերվել են	57	1.8
	վերացվել են	48	1.5
Բուսական աշխարհի	հայտնաբերվել են	375	11.7
	վերացվել են	359	11.2
Կենդանական աշխարհի	հայտնաբերվել են	51	1.6
	վերացվել են	37	1.1
Ընդամենը	հայտնաբերվել են	862	26.8
	վերացվել են	564	17.6

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակական բաշխվածությունը ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2003թ., միավոր

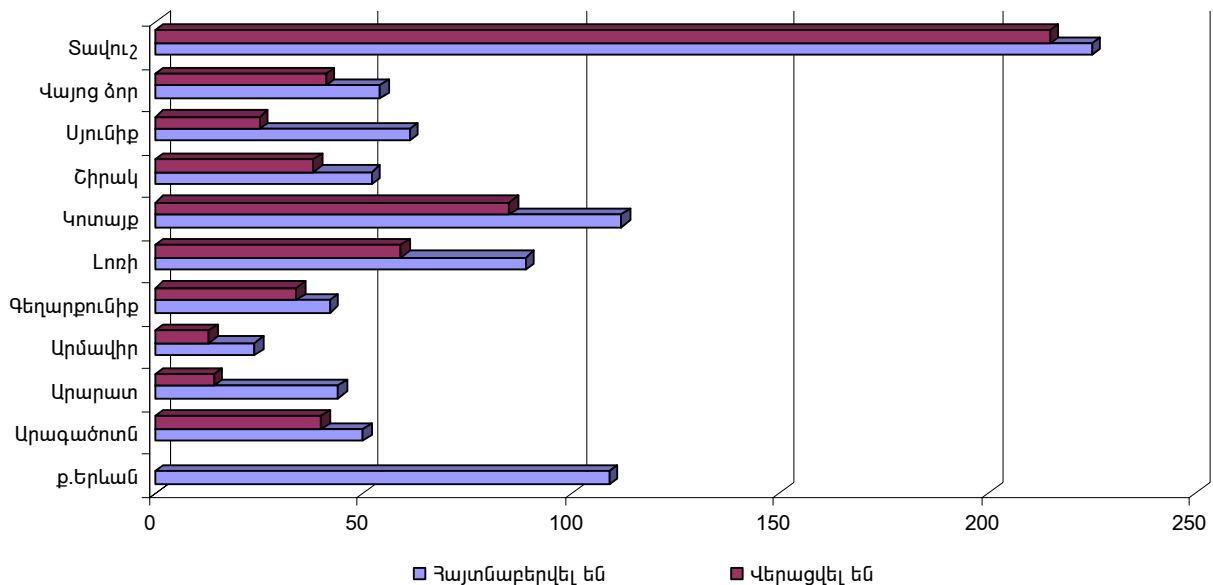

**Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակական
բաշխվածությունն ըստ մարզերի և ըստ կիսամյակների, 2001-2003թթ.**

(միավոր)

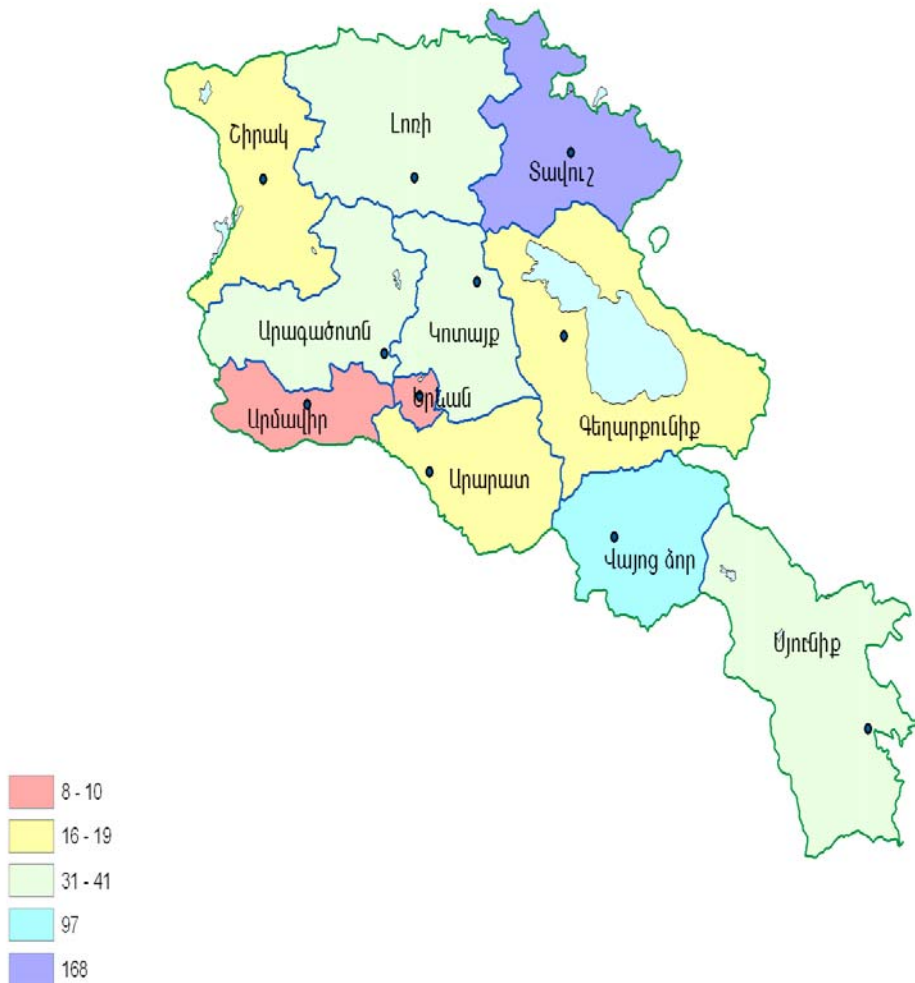
		2001թ. I կիսամյակ	2001թ. II կիսամյակ	2002թ. I կիսամյակ	2002թ. II կիսամյակ	2003թ. I կիսամյակ	2003թ. II կիսամյակ
ք.երևան	հայտնաբերվել են	97	139	102	131	38	71
	վերացվել են	5	45	-	2	-	-
Արագածոտն	հայտնաբերվել են	10	67	14	26	6	44
	վերացվել են	5	29	3	17	5	35
Արարատ	հայտնաբերվել են	96	167	98	128	23	21
	վերացվել են	2	0	-	3	-	14
Արմավիր	հայտնաբերվել են	126	44	43	30	6	18
	վերացվել են	37	8	3	-	-	13
Գեղարքունիք	հայտնաբերվել են	22	26	33	19	3	39
	վերացվել են	11	17	33	9	-	34
Լոռի	հայտնաբերվել են	66	49	41	32	23	66
	վերացվել են	41	35	13	14	10	49
Կոտայք	հայտնաբերվել են	52	78	54	36	21	91
	վերացվել են	9	22	16	16	12	73
Շիրակ	հայտնաբերվել են	36	83	62	63	6	46
	վերացվել են	26	44	48	56	4	34
Սյունիք	հայտնաբերվել են	15	41	4	49	19	42
	վերացվել են	10	14	1	47	4	21
Վայոց ձոր	հայտնաբերվել են	9	40	11	36	11	43
	վերացվել են	2	4	-	-	-	41
Տավուշ	հայտնաբերվել են	20	104	59	77	47	178
	վերացվել են	0	97	59	66	45	170
Ընդամենը ՀՀ	հայտնաբերվել են	549	838	521	627	203	659
	վերացվել են	148	315	176	230	80	484

**Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակական
բաշխվածությունն ըստ մարզերի, 2003թ., միավոր**

Բնապահպանության օրենսդրության հայտնաբերված խախտումների քանակը 10000 բնակչի հաշվով, միավոր

2003

Հանրապետության միջինը 26.8

Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները 2003թ.

Վարչական տույժի է ենթարկվել 433 անձ: Սահմանվել է 32.9 մլն. դրամի տուգանք, որի 15.1%-ը՝ ընդերքի, 18.7%-ը՝ ջրային պաշարների, 44.8%-ը՝ մթնոլորտային օդի, 5.2%-ը՝ հողային պաշարների, 13.9%-ը՝ բուսական և 2.3%-ը՝ կենդանական աշխարհի պահպանության օրենսդրության խախտումներով պայմանավորված տուգանքներն են:

Վարչական տույժերի բաշխվածությունն ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2003թ.

	Վարչական տույժի ենթարկվածների թվաքանակը, մարդ	Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը, հազ. դրամ	Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը վարչական տույժի ենթարկված մեկ անձի հաշվով, հազ. դրամ
Ընդերքի	42	4970.0	118.3
Ջրային պաշարների	56	6162.0	110.0
Օդային ավազանի	173	14768.0	85.4
Հողային պաշարների	19	1715.0	90.3
Բուսական աշխարհի	114	4581.8	40.2
Կենդանական աշխարհի	29	758.6	26.1
Ընդամենը	433	32955.4	76.1

Կազմվել է վնասի հատուցման 423 արձանագրություն՝ 2002թ. 310-ի դիմաց: Վնասի հատուցման գումարը կազմել է 22.6 մլն. դրամ (2002թ.՝ 33.7 մլն. դրամ), որի 5.8%-ը՝ ընդերքի, 22.0%-ը՝ ջրային պաշարների, 3.5%-ը՝ մթնոլորտային օդի, 3.8%-ը՝ հողային պաշարների, 62.8%-ը՝ բուսական և 2.1%-ը՝ կենդանական աշխարհին հասցված վնասի հատուցման համար սահմանված գումարն է:

Վնասի հատուցման արձանագրությունների բաշխվածությունն ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2003թ.

	Վնասի հատուցման արձանագրությունների քանակը, միավոր	Վնասի հատուցման գումարն ըստ արձանագրությունների, հազ. դրամ	Վնասի հատուցման գումարը մեկ արձանագրության հաշվով, հազ. դրամ
Ընդերքի	13	1315.6	101.2
Ջրային պաշարների	25	4990.3	199.6
Օդային ավազանի	20	786.2	39.3
Հողային պաշարների	26	854.0	32.8
Բուսական աշխարհի	306	14219.2	46.5
Կենդանական աշխարհի	33	471.5	14.3
Ընդամենը	423	22636.8	53.5

2003թ. բնապահպանության օրենսդրության խախտումների առնչությամբ դատաքննչական մարմիններին հանձնվել է 96 նյութ՝ 2002թ. 59-ի դիմաց:

2003թ. բնապահպանության օրենսդրության խախտումների հետևանքով ժամանակավորապես դադարեցվել է 30 կազմակերպությունների գործունեությունը:

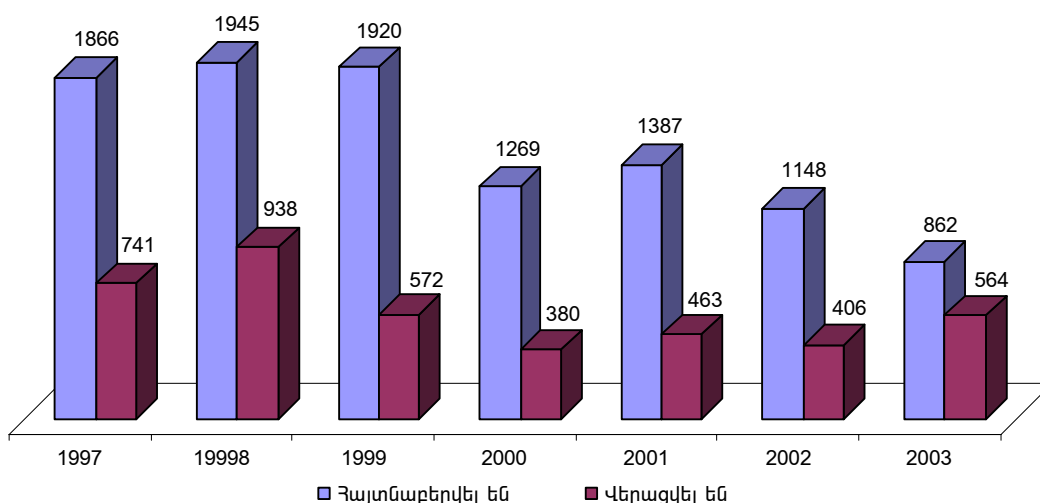
2003թ. բնապահպանության օրենսդրության խախտումների հետևանքով առգրավվել են ձկնագողության 16, որսագողության 7 պարագաներ, 1186 կգ ձուկ և 42.5 խոր. մ փայտանյութ:

Բնապահպանական (էկոլոգիական) եզրակացության և էկոփորձաքննության են ներկայացվել սահմանային թույլատրելի արտանետումների և արտահոսքերի սահմանման 183, գործունեության թույլտվության 51 և էկոփորձաքննության 108 նյութեր (բոլորն էլ հաստատվել են):

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների տեսակարար ցուցանիշներն ըստ մարզերի, 2003թ.

	Հայտնաբերված խախտումների քանակը, միավոր		Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը, հազ. դրամ		Վնասի հատուցման գումարն ըստ արձանագրությունների, հազ. դրամ	
	ընդամենը	100000 բնակչի հաշվով	ընդամենը	վարչական տույժի ենթարկված մեկ անձի հաշվով	ընդամենը	մեկ արձանագրության հաշվով
ք.Երևան	109	9.9	8850.5	85.9	-	-
Արագածոտն	50	36.1	2332.0	101.4	3022.2	137.4
Արարատ	44	16.2	3636.6	82.6	-	-
Արմավիր	24	8.7	2759.8	115.0	-	-
Գեղարքունիք	42	17.6	1940.0	138.6	2154.3	74.3
Լոռի	89	31.2	1802.5	45.1	5583.8	111.7
Կոտայք	112	41.1	3800.0	102.7	2116.6	31.1
Շիրակ	52	18.4	2091.0	99.6	548.4	14.1
Սյունիք	61	39.9	1394.5	43.6	1438.0	44.0
Վայոց ձոր	54	96.6	1271.0	39.7	2221.0	41.1
Տավուշ	225	167.5	3077.5	48.8	5552.5	35.1
Ընդամենը ՀՀ	862	26.8	32955.4	76.1	22636.8	53.5

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակը, 1997-2003թթ., միավոր

Հավելված 8

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների հայտնաբերման նպատակով ստուգված օբյեկտների քանակական բաշխվածությունն ըստ մարզերի, 2000-2003թթ.

(միավոր)

	2000	2001	2002	2003
ք.երևան	535	643	536	444
Արագածոտն	61	32	46	65
Արարատ	326	269	268	193
Արմավիր	149	146	90	109
Գեղարքունիք	82	58	92	66
Լոռի	138	90	90	70
Կոտայք	117	114	93	93
Շիրակ	196	193	178	145
Սյունիք	38	64	60	47
Վայոց ձոր	48	44	31	41
Տավուշ	131	39	79	84
Ընդամենը ԳԳ	1821	1692	1563	1357

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակական բաշխվածությունն ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2000-2003թթ.

(միավոր)

		խախտումների քանակը				խախտումների քանակը, 100000 բնակչի հաշվով			
		2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Ընդերքի	հայտնաբերվել են	-	203	100	84	-	5.3	3.1	2.6
	վերացվել են	-	33	15	30	-	0.9	0.5	0.9
Զրային պաշարների	հայտնաբերվել են	350	443	362	107	9.2	11.7	11.3	3.3
	վերացվել են	62	135	111	49	1.6	3.6	3.5	1.5
Օդային ավազանի	հայտնաբերվել են	284	318	351	188	7.5	8.4	11.0	5.8
	վերացվել են	66	53	61	41	1.7	1.4	1.9	1.3
Հողային պաշարների	հայտնաբերվել են	136	109	140	57	3.6	2.9	4.4	1.8
	վերացվել են	12	45	98	48	0.3	1.2	3.1	1.5
Բուսական աշխարհի	հայտնաբերվել են	423	202	126	375	11.1	5.3	3.9	11.7
	վերացվել են	221	150	106	359	5.8	3.9	3.3	11.2
Կենդանական աշխարհի	հայտնաբերվել են	76	112	69	51	2.0	2.9	2.2	1.6
	վերացվել են	19	47	15	37	0.5	1.2	0.5	1.1
Ընդամենը	հայտնաբերվել են	1269	1387	1148	862	33.4	36.5	35.7	26.8
	վերացվել են	380	463	406	564	10.0	12.2	12.6	17.6

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակական բաշխվածությունն ըստ մարզերի, 2000-2003թթ.

(միավոր)

		խախտումների քանակը				խախտումների քանակը, 100000 բնակչի հաշվով			
		2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
ք.երևան	հայտնաբերվել են	183	236	233	109	14.7	18.9	21.1	9.9
	վերացվել են	35	50	2	-	2.8	4.0	0.2	-
Արագածոտն	հայտնաբերվել են	61	77	40	50	36.4	45.8	28.9	36.1
	վերացվել են	15	34	20	40	8.9	20.2	14.4	28.8
Արարատ	հայտնաբերվել են	131	263	226	44	42.1	84.5	83.1	16.2
	վերացվել են	11	2	3	14	3.5	0.6	1.1	5.1
Արմավիր	հայտնաբերվել են	166	170	73	24	51.5	52.6	26.4	8.7
	վերացվել են	43	45	3	13	13.3	13.9	1.1	4.7
Գեղարքունիք	հայտնաբերվել են	118	48	52	42	42.3	17.2	21.9	17.6
	վերացվել են	-	28	42	34	-	10.1	17.6	14.3
Լոռի	հայտնաբերվել են	141	115	73	89	35.8	29.3	25.6	31.2
	վերացվել են	78	76	27	59	19.8	19.3	9.5	20.7

Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները 2003թ.

		Խախտումների քանակը				Խախտումների քանակը, 100000 բնակչի հաշվով			
		2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Կոտայք	հայտնաբերվել են	144	130	90	112	43.7	39.5	33.0	41.1
	վերացվել են	50	31	32	85	15.2	9.4	11.7	31.2
Շիրակ	հայտնաբերվել են	109	119	125	52	30.1	32.9	44.2	18.4
	վերացվել են	62	70	104	38	17.1	19.3	36.8	13.5
Սյունիք	հայտնաբերվել են	48	56	53	61	29.3	34.1	34.7	39.9
	վերացվել են	20	24	48	25	12.2	14.6	31.4	16.3
Վայոց ձոր	հայտնաբերվել են	47	49	47	54	67.8	70.6	84.0	96.6
	վերացվել են	-	6	-	41	-	8.6	-	73.5
Տավուշ	հայտնաբերվել են	121	124	136	225	77.2	79.2	101.3	167.5
	վերացվել են	66	97	125	215	42.1	61.9	93.1	160.1
Ընդամենը	հայտնաբերվել են	1269	1387	1148	862	33.4	36.5	35.7	26.8
	վերացվել են	380	463	406	564	10.0	12.2	12.6	17.6

Վարչական տույժերի բաշխվածությունը ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2000-2003թթ.

(հազ. դրամ)

	Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը							
	ընդամենը				վարչական տույժի ենթարկված մեկ անձի հաշվով			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Ընդերքի	-	15.0	-	4970.0	-	1.0	-	118.3
Ջրային պաշարների	474.0	646.9	592.3	6162.0	1.8	1.8	2.1	110.0
Օդային ավազանի	375.3	363.2	318	14768.0	1.5	1.2	1.0	85.4
Հողային պաշարների	543.4	114.7	215	1715.0	7.6	1.3	1.8	90.3
Բուսական աշխարհի	3703.9	301.0	443.3	4581.8	14.7	1.7	6.1	40.2
Կենդանական աշխարհի	294.3	650.7	193.9	758.6	5.0	5.9	2.6	26.1
Ընդամենը	5390.9	2091.5	1762.5	32955.4	6.1	2.0	2.0	76.1

Վարչական տույժերի բաշխվածությունը ըստ մարզերի, 2000-2003թթ.

(հազ. դրամ)

	Վարչական տույժի համար սահմանված գումարը							
	ընդամենը				վարչական տույժի ենթարկված մեկ անձի հաշվով			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
ք. Երևան	125.0	292.1	240.5	8850.5	1.3	1.5	1.1	85.9
Արագածոտն	112.6	40.5	72.5	2332.0	2.9	0.9	2.1	101.4
Արարատ	163.8	282.1	233.1	3636.6	1.8	1.4	1.4	82.6
Արմավիր	680.0	156.5	119.5	2759.8	6.1	1.5	4.4	115.0
Գեղարքունիք	1887.8	59.5	79.6	1940.0	16.4	1.4	1.9	138.6
Լոռի	360.0	184.7	28.1	1802.5	3.1	2.7	0.9	45.1
Կոտայք	776.8	144.9	78.5	3800.0	6.1	1.3	1.0	102.7
Շիրակ	98.5	126.0	177.5	2091.0	1.5	1.4	1.4	99.6
Սյունիք	168.5	478.1	272.3	1394.5	8.4	17.1	10.5	43.6
Վայոց ձոր	264.8	219.2	367.4	1271.0	4.2	3.2	7.8	39.7
Տավուշ	753.1	107.9	93.5	3077.5	14.8	1.0	1.4	48.8
Ընդամենը ՀՀ	5390.9	2091.5	1762.5	32955.4	6.1	2.0	2.0	76.1

Վնասի հատուցման գումարի բաշխվածությունը ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2000-2003թթ.

(հազ. դրամ)

	Վնասի հատուցման գումարը ըստ արձանագրությունների							
	ընդամենը				մեկ արձանագրության հաշվով			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Ընդերքի	-	-	-	1315.6	-	-	-	101.2
Ջրային պաշարների	1730220.1	148030.5	1118.7	4990.3	38449.3	2691.5	20.0	199.6
Օդային ավազանի	20266.7	10409.0	9898.9	786.2	1447.6	226.3	170.7	39.3
Հողային պաշարների	2284.4	745.24	1549.7	854.0	456.9	57.3	26.3	32.8

Շրջակա միջավայրը և բնական պաշարները 2003թ.

	Վնասի հատուցման գումարն ըստ արձանագրությունների							
	ընդամենը				մեկ արձանագրության հաշվով			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Բուսական աշխարհի	14446.8	21846.3	20888.5	14219.2	125.6	116.8	208.9	46.5
Կենդանական աշխարհի	54.6	523.0	205.8	471.5	18.2	9.9	5.6	14.3
Ընդամենը	1767272.6	181554.0	33661.6	22636.8	9710.3	512.9	108.6	53.5

Վնասի հատուցման գումարի բաշխվածությունը ըստ մարզերի, 2000-2003թթ.

(հազ. դրամ)

	Վնասի հատուցման գումարն ըստ արձանագրությունների							
	ընդամենը				մեկ արձանագրության հաշվով			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
ք.երևան	1158016.4	6569.4	7502.7	-	52637.1	226.5	750.3	-
Արագածոտն	1908.7	2938.0	35.1	3022.2	318.1	183.6	7.0	137.4
Արարատ	259.6	1082.2	1018.7	-	259.6	38.7	26.1	-
Արմավիր	76613.7	461.6	36.5	-	5472.4	28.9	18.3	-
Գեղարքունիք	1245.0	3264.6	710.8	2154.3	207.5	544.1	33.8	74.3
Լոռի	7415.8	7539.8	2560.4	5583.8	674.2	221.8	82.6	111.7
Կոտայք	1466.3	2636.0	2453.0	2116.6	162.9	131.8	408.8	31.1
Շիրակ	2545.0	2405.9	978.0	548.4	636.2	72.9	22.7	14.1
Սյունիք	515885.1	150315.2	8670.0	1438.0	23449.3	6832.5	1445.0	44.0
Վայոց ձոր	189.3	75.0	376.7	2221.0	94.6	3.1	15.7	41.1
Տավուշ	1727.7	4266.3	9319.7	5552.5	20.3	33.9	75.8	35.1
Ընդամենը ԶԶ	1767272.6	181554.0	33661.6	22636.8	9710.3	512.9	108.6	53.5

Վարչական տույժի ենթարկվածների և վնասի հատուցման արձանագրությունների քանակական բաշխվածությունը ըստ բնապահպանության ուղղությունների, 2000-2003թթ.

	Վարչական տույժի ենթարկվածների թվաքանակը, մարդ				Վնասի հատուցման արձանագրությունների քանակը, միավոր			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Ընդերքի	-	15	-	42	-	-	-	13
Ջրային պաշարների	259	361	288	56	45	55	56	25
Օդային ավազանի	250	295	306	173	14	46	58	20
Հողային պաշարների	71	90	119	19	5	13	59	26
Բուսական աշխարհի	251	179	73	114	115	187	100	306
Կենդանական աշխարհի	59	111	75	29	3	53	37	33
Ընդամենը	890	1051	861	433	182	354	310	423

Վարչական տույժի ենթարկվածների և վնասի հատուցման արձանագրությունների քանակական բաշխվածությունը ըստ մարզերի, 2000-2003թթ.

	Վարչական տույժի ենթարկվածների թվաքանակը, մարդ				Վնասի հատուցման արձանագրությունների քանակը, միավոր			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
ք.երևան	96	191	210	103	22	29	10	-
Արագածոտն	39	46	35	23	6	16	5	22
Արարատ	89	199	172	44	1	28	39	-
Արմավիր	111	104	27	24	14	16	2	-
Գեղարքունիք	115	43	43	14	6	6	21	29
Լոռի	115	68	30	40	11	34	31	50
Կոտայք	127	108	77	37	9	20	6	68
Շիրակ	64	93	125	21	4	33	43	39
Սյունիք	20	28	26	32	22	22	6	3
Վայոց ձոր	63	68	47	32	2	24	24	54
Տավուշ	51	103	69	63	85	126	123	158
Ընդամենը ԶԶ	890	1051	861	433	182	354	310	423

Բնապահպանության օրենսդրության խախտումները, 1998-2003թթ.

		1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ստուգված օբյեկտների քանակը, միավոր		1541	2214	1821	1692	1563	1357
Բնապահպանության օրենսդրության խախտումների քանակը, միավոր	հայտնաբերվել են	1945	1920	1269	1387	1148	862
	վերացվել են	938	572	380	463	406	564
Վարչական տույժերն ըստ բնապահպանության օրենսդրության խախտումների	մարդ	503	714	890	1051	861	433
	գումարը, հազ. դրամ	2515.1	4734.5	5390.9	2091.5	1762.5	32955.4
Կազմվել են վնասի հատուցման արձանագրություններ	քանակը, միավոր	48	167	182	354	310	423
	գումարը, մլն. դրամ	5125.4	231.6	1767.3	181.5	33.7	22.6
Դատաքննչական մարմիններին հանձնված նյութերի քանակը, միավոր		33	45	94	166	59	96
Կազմակերպության գործունեության դադարեցում, միավոր		16	28	-	113	28	30
Առգրավվել է	ծկնագողության պարագաներ, միավոր	53	215	86	102	22	16
	որսագողության պարագաներ, միավոր	3	8	10	30	10	7
	ծուկ, հատ	8313	38077	23465	47276	6017	1186 կգ
	փայտանյութ, խոր.մ	393.2	956.0	3235.0	535.0	173.5	42.5